

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu – predmet: Etická výchova

1.

Názov predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	druhý
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, , 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	primárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský
iné	štátna škola

2. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Úlohou povinne voliteľného predmetu etická výchova v primárnom vzdelávaní je podporovať osobnostný a sociálny rozvoj žiaka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tejto úlohy sa využíva hlavne zážitkové učenie, ktoré popri informáciách účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

V etickej výchove sa kladie dôraz na rozvoj mravného usudzovania, na kultivovanie medziľudských vzťahov, ktoré vychádzajú z rodiny, rozširujú sa na triedny kolektív, na školu a na región, v ktorom žiaci žijú. Deje sa to prostredníctvom rozvoja sociálnych spôsobilostí (otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod.). Etická výchova sa tak podieľa na primárnej prevencii porúch správania a

učenia. Žiaci sú vedení ku kritickému mysleniu, diskusii, hodnotiacim postojom, ku harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

3. Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecný cieľ:

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa aktívne participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu).
- osvoja si prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie hodnoty priateľstva, vzájomnosti a rodiny.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:

K – kognitívizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy

E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city

M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy

A – axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť

K – kreatívizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

Špecifické ciele:

výchovno-vzdelávacie

1. Viesť žiakov k sebaúcte, k autonómnejmu cíteniu a mysleniu.
2. Naučiť žiakov hodnotiť, zaujímať stanoviská, rozlišovať dobro od zla.
3. Naučiť ich spoznať prvky efektívnej komunikácie, dôvody a prvky prosociálneho správania primerane veku.
4. Umožniť žiakom spoznať zásady dobrých medziľudských vzťahov.
5. Umožniť žiakom, aby sa v nich znútorňovali prosociálne hodnoty, postoje a sociálne normy.
6. Podporovať u žiakov rozvoj sociálnych zručností ako prostriedku a predpokladu mravnej výchovy.
7. Sformovať spolupracujúce spoločenstvo žiakov.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie

1. Komunikačné kompetencie:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- naučiť sa počúvať s porozumením a primerane reagovať,
- osvojiť si komunikáciu na vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, s učiteľmi a rodičmi,
- rozumieť bežne používaným prejavom verbálnej a neverbálnej komunikácie.

2. Kompetencia učiť sa učiť sa:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- osvojiť si základy rôznych techník učenia.

3. Kompetencia riešiť problémy:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- vnímať, sledovať a snažiť sa porozumieť problémovým situáciám vo svojom najbližšom okolí.

4. Osobné, sociálne a občianske kompetencie:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- osvojiť si základy sebadôvery a pozitívneho sebahodnotenia,
- osvojiť si prosociálne hodnoty a postoje,
- uvedomiť si vlastné potreby, ale i potreby iných ľudí,
- odhadnúť silné a slabé stránky svojej osobnosti,
- odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomiť si vlastné práva a povinnosti, osvojiť si základné princípy spolupráce v skupine,
- prichádzať s novými nápadiami a postupmi pri spoločnej práci,
- uvedomiť si význam priaznivej atmosféry v triede a svojím konaním k dobrým medziludským vzťahom.

5. Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- osvojiť si zásady tolerantného a empatického vnímania prejavov vlastnej kultúry, ako aj iných kultúr.

5. Stratégie vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch	zážitkové vyučovania- interaktívne metódy /hry, situácie, diskusie, hranie miniscénok/	pracovné listy 1,2,3,4,5,6 MP 34,35,36,37,38,39,40,41	organizácia hodiny-sedenie v kruhu, práca žiakov v skupinách
Tvorivosť	aktivity: kreslené hádanky, dotvárame obrázky, škrvny	pracovné listy:7,8,9,10,11 MP: 44,45,46,47,48,49	organizácia hodiny-sedenie v kruhu, práca žiakov vo dvojiciach, práca žiakov v skupinách
Iniciatíva	dlhá veta, piati v jednom struku, maľovanie bodkami, čiary	pracovné listy:12,13,14,15 MP:50,51	organizácia hodiny-sedenie v kruhu, práca žiakov v skupinách
Vyjadrovanie citov	aktivity: neopatrná muška, v neznámej krajine, odmietnutie	pracovné listy:16,17,18,19,20,21,22,23, 24,25	organizácia hodiny-sedenie v kruhu, práca žiakov vo dvojiciach,
Naša trieda	neprijímam, odmietam, darček	MP:52,53,54,55,56,57,58,59,. 60	práca žiakov v skupinách
	aktivity: úsmev, aby sa nám v triede lepšie žilo, motýľ a včielka, moji kamaráti, kvet	pracovné listy:26,27,28,29,30,31,32	organizácia hodiny-sedenie v kruhu, práca žiakov vo dvojiciach,

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch	Lencz,L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti.	CD, DVD, video, počítač	učebnice, školské zošity, časopisy, tabuľa, magnetofón,	knižnica, internet, encyklopédie
Tvorivosť	Lenc,L.: Metódy etickej výchovy. Lenc,L.: Križová,O.:Metodický materiál k predmetu etická výchova	CD, DVD, video, počítač	učebnice, školské zošity, časopisy, tabuľa, magnetofón,	knižnica, internet, encyklopédie
Iniciatíva	Páleník,E.: Prosociálne správanie. Vybrané kapitoly zo psychológie.	CD, DVD, video, počítač	učebnice, školské zošity, časopisy, tabuľa, magnetofón, obrázkový materiál, metodická príručka, ilustrácie, publikácie	knižnica, internet, encyklopédie Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie.
Vyjadrovanie citov	Kolláriková,Z.- Pupala,B.:Predškolská a primárna pedagogika, Predškolská a elementárna pedagogika.	CD, DVD, video, počítač	učebnice, školské zošity, časopisy, tabuľa, magnetofón, obrázkový materiál, metodická príručka, ilustrácie, publikácie	knižnica, internet, encyklopédie Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie.
Naša trieda	Roche,E.O.: Etická výchova	CD, DVD, video, počítač	učebnice, školské zošity, časopisy, tabuľa, magnetofón, obrázkový materiál, metodická príručka, ilustrácie, publikácie	knižnica, internet, encyklopédie Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie.

7.Hodnotenie a klasifikácia

Hodnotenie výchov na prvom stupni má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície, vynaložené úsilie.

Nehodnotíme len výsledok činnosti, ale celý proces a prístup žiaka k činnostiam z hľadiska tvorivosti, uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov, otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení, cieľavedomosť snahu, spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, jeho záujem o sebvýjadrovanie.

Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s predchádzajúcimi výkonmi pred porovnávaním s výkonmi iných žiakov. Snažíme sa hodnotiť pozitívne, zlá známka by mohla dieťa demotivovať, potlačiť jeho túžbu o sebvýjadrenie.

1 – Výborný

Žiak je iniciatívny a tvorivý, schopný uplatniť vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom, vie vyjadriť veku primerané postoje, ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov na vynikajúcej úrovni. Žiak dokáže veku primerane pomenúvať a interpretovať svoje zážitky z činnosti a ich výsledky, preukazuje vedomosti z danej oblasti primerane edukačným úlohám v danom ročníku, dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a výkonom iných.

2 – Chválitebný

Žiak je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý, vie vyjadriť veku primerané postoje, s pomocou učiteľa ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov, na základe podnetných otázok dokáže vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity. Snaží sa chyby a nedostatky odstrániť.

3 - Dobrý

Žiak realizuje edukačné úlohy priemerne alebo na nízkej úrovni, slabo prejavuje záujem a toleranciu, nerozširuje svoju flexibilitu, podlieha stereotypom a predsudkom a s veľkými ťažkosťami aplikuje získané kompetencie a poznatky. Svoje názory, vedomosti a pocity nevie vyjadriť. Nedostatky vo svojej práci nedokáže opraviť alebo odstrániť ani s pomocou učiteľa.

4 - Dostatočný

Žiak má v celistvosti, presnosti a úplnosti osvojenia požadovaných vedomostí závažné medzery. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činností je málo pohotový a má väčšie nedostatky. V uplatňovaní osvojených vedomostí a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa vyskytujú závažné chyby a myslenie nie je tvorivé. Jeho ústny a písomný prejav má

vážne nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. V kvalite výsledkov jeho činnosti a v grafickom prejave sa prejavujú nedostatky, grafický prejav je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby vie žiak s pomocou učiteľa korigovať.

5 - Nedostatočný

Žiak si neosvojil vedomosti požadované učebnými osnovami celistvo, presne a úplne, má v nich závažné a značné medzery. Jeho zručnosť vykonávať požadované intelektuálne a motorické činnosti má podstatné nedostatky. V uplatňovaní osvojených vedomostí a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa vyskytujú veľmi závažné chyby. Pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí nevie svoje vedomosti uplatniť, a to ani na podnet učiteľa. Neprejavuje samostatnosť v myslení, vyskytujú sa u neho časté logické nedostatky.

V ústnom a písomnom prejave má závažné nedostatky v správaní, presnosti a výstižnosti. Kvalita výsledkov jeho činností a grafický prejav sú na nízkej úrovni. Závažné nedostatky a chyby nevie opraviť ani s pomocou učiteľa.

Hodnotenie previerok a didaktických testov

100 – 90%	1
89 – 75%	2
74 – 50%	3
49 – 30%	4
29 – 0%	5

Pri určení metód a foriem hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa učiteľ riadi odporúčaniami CPPP a P.

Žiak, ktorý z dôvodu zdravotného znevýhodnenia postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu, je hodnotený podľa individuálnych kritérií, čo má potom uvedené v doložke na vysvedčení.

Hodnotenia žiakov počas dištančného vzdelávania

Hodnotenie žiakov počas dištančného vyučovania sa podriaďuje vždy konkrétnemu usmerneniu na hodnotenie žiakov základných škôl v čase mimoriadnej situácie spôsobenej prerušením vyučovania v školách vydaným ministerstvom školstva a zároveň posúdeniu a zváženiu všetkých okolností členmi MZ spoločenskovedných predmetov.

MZ spoločenskovedných predmetov v rámci možností v danej situácii zabezpečí, aby žiaci mali možnosť dosiahnuť postačujúce portfólio podkladov na hodnotenie. Rozsah portfólia si určí učiteľ v každej triede zvlášť s prihliadnutím na individuálne možnosti jednotlivých žiakov a priebežne o ňom žiakov informuje prostredníctvom EduPage. Do portfólia sa zahŕňa najmä vypracovanie zadaných domácich úloh a odoslanie na kontrolu v určenom termíne, práca na projektoch, aktívna účasť na online hodinách.

Ak budú vytvorené podmienky na dosiahnutie tohto cieľa, žiaci budú hodnotení známkami v súlade s kritériami uvedeného hodnotenia.

Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov, ktoré sa vzdelávajú v základných školách s vyučovacím jazykom slovenským sa zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka. Počas ich adaptačného obdobia (dve hodnotiace obdobia) v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka budeme pri ich hodnotení a klasifikácii postupovať podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy.

8. Obsah vzdelávania
Predmet: Etická výchova
Počet hodín v 2. ročníku: 33

Tematický celok	Cieľ	Obsahový štandard	Výkonový štandard – žiak vie:	Počet hodín	Prierezové témy
Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch	Osvojiť si základné sociálno komunikačné zručnosti	spolupráca vzťahy v triede právo a povinnosť práva a povinnosti v rámci rodiny a triedy	- vysvetliť pojem spolupráca na príkladoch, - zdôvodniť potrebu vzájomného počúvania, - rozpoznať vzťah medzi právom a povinnosťou, - vysvetliť svoje práva a povinnosti v škole i v rodine,	7	osobnostný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, environmentálna výchova, výchova k manželstvu a rodičovstvu
Tvorivosť	Osvojiť si tvorivé riešenia každodenných situácií v medziľudských vzťahoch	tvorivosť vlastné talenty pozornosť, fantázia, úsilie, vytrvalosť prínos tvorivosti (úžitok, radosť, obohatenie iných) tvorivosť, ktorá škodí a zarmucuje	- zhotoviť originálny darček pre spolužiaka, - zahrať pomocou pantomímy rôzne situácie, - vymyslieť spoločne príbeh o svojej triede, - oceniť originalitu iných, - dopĺňať znenie pravidiel skupiny,	7	multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, finančná gramotnosť
Iniciatíva	Osvojiť si možnosti ako vychádzať v ústrety iným ľuďom. Poznávať čo môže ohroziť zdravie a osobnú bezpečnosť.	iniciatíva – ochota, prekonanie lenivosti a obáv iniciatíva pri poznávaní nových vecí, pri vytváraní dobra a zabraňovaní zlu iniciatíva pri vytváraní	- uviesť príklady iniciatívneho správania, - určiť oblasť, v ktorej je iniciatívny, - zapájať sa do triednych a školských činností,	6	ochrana života a zdravia, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, finančná gramotnosť

		dobrych vzťahov v triede i mimo nej			
Vyjadrovanie citov	Rozvíjať a posilňovať komunikačné zručnosti – učiť sa vyjadrovať city. Prežívať radosti z napĺňania potreby byť akceptovaný inými a mať rád iných.	city prežívanie citov city v rodine, medzi rovesníkmi úcta k osobám opačného pohlavia úcta k citom iných	- opísať jednoduchou formou, čo znamená slovo city, - prejaviť svoje city spojené s príjemným i nepríjemným prežívaním formou kresby – „moje city počas dňa“, - vyjadriť kultivovane svoje city, - uviesť, ako vhodnou formou vie vyjadriť city spojené s nepríjemným prežívaním,	7	osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravia, environmentálna výchova, mediálna výchova, výchova k manželstvu a rodičovstvu
Naša trieda	Poznávať svoje práva a povinnosti.	naša trieda – spoločenstvo detí pozitíva a negatíva našej triedy vylepšovanie nášho spolužitia súdržnosť spoločenstva.	- rozlíšiť medzi vhodným a nevhodným správaním v triede, - predložiť návrhy na zlepšenie súdržnosti spoločenstva triedy, - prejaviť pochopenie so spolužiakmi, - prispieť k dobrej atmosfére v triede, - vyjadriť svoje pozitívne prania formou kresby.	6	ochrana života a zdravia, osobnostný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, environmentálna výchova, multikultúrna výchova

Aktualizované: august 2022
Mgr. Erika Zvadová